

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2012. gada 8. novembrī*

Apelācija — Prasība par zaudējumu atlīdzību — Savienības konkursa procedūrā iesniegta piedāvājuma noraidīšana — Noilguma termiņš — Termina sākums — Termina, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, piemērošana

Lieta C-469/11 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 56. pantam, ko 2011. gada 5. septembrī iesniedza

Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE,
Atēnas (Grieķija), ko pārstāv *N. Korogiannakis, dikigoros*,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

otrs lietas dalībnieks, kas piedalās tiesvedībā –

Eiropas Komisija, ko pārstāv *E. Manhaeve* un *M. Wilderspin*, pārstāvji,

atbildētāja pirmajā instancē.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], kas pilda trešās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], Dž. Arestis [*G. Arestis*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents),

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretāre L. Hjūleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 12. jūlija tiesas sēdi,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – angļu.

Spriedums

- 1 Ar apelācijas sūdzību *Evropaiki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE* (turpmāk tekstā – “*Evropaiki Dynamiki*”) lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2011. gada 22. jūnija rīkojumu lietā T-409/09 *Evropaiki Dynamiki/Komisija* (Krājums, II-3765. lpp.; turpmāk tekstā – “pārsūdzētais rīkojums”), ar kuru ir noraidīta prasība atlīdzināt zaudējumus, kurus tā uzskata, ka ir cietusi saistībā ar to, ka ir noraidīts konkursa procedūras ietvaros iesniegts piedāvājums.

Atbilstošās tiesību normas

Eiropas Savienības Tiesas Statūti

- 2 Eiropas Savienības Tiesas Statūtu 46. panta 1. punktā, kas atbilstoši šo Statūtu 53. panta pirmajai daļai ir piemērojams tiesvedībai Vispārējā tiesā, – redakcijā, kura piemērojama prasības pieteikuma iesniegšanas brīdī, – ir noteikts:

“Lietas pret Savienību sakarā ar ārpuslīgumu saistībām nevar ierosināt, ja pagājuši pieci gadi pēc notikuma, kas ļāvis lietu ierosināt. Noilguma termiņu pārtrauc, ja Tiesā ir ierosināta lieta vai ja pirms šādas lietas cietusi puse iesniegusi lūgumu attiecīgajai Savienības iestādei. Pēdējā gadījumā lieta jāierosina divos mēnešos, kā tas paredzēts [LESD] 263. pantā; vajadzības gadījumā piemēro [LESD] 265. panta otro daļu.”

Vispārējās tiesas Reglaments

- 3 Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punktā ir paredzēts:

“Procesuālos termiņus pagarina, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, par fiksētu desmit dienu termiņu.”

Strīda pamatā esošie fakti

- 4 *Evropaiki Dynamiki* 2004. gada maijā iesniedza piedāvājumu Eiropas Komisijas organizētajā konkursa procedūrā.
- 5 2004. gada 15. septembrī *Evropaiki Dynamiki* saņēma ar to pašu dienu datētu Komisijas vēstuli, kurā Komisija to informēja, ka tās piedāvājums nav ticis pieņemts, precizējot, ka šis noraidījums ir pamatots ar komandas sastāvu un stabilitāti, ieteiktajām procedūrām attiecībā uz zināšanu nodošanu projekta beigās, kā arī ar to, ka piedāvājumā nebija sniegta vislabākā kvalitātes/cenas attiecība. Komisija arī norādīja, ka *Evropaiki Dynamiki* varēja rakstveidā lūgt papildinformāciju par tās piedāvājuma noraidīšanas iemesliem.
- 6 Ar 2004. gada 22. oktobra vēstuli Komisija pēc *Evropaiki Dynamiki* lūguma sniedza konkrētu papildinformāciju par tās piedāvājuma novērtēšanu.
- 7 *Evropaiki Dynamiki* cēla prasību Vispārējā tiesā ar lūgumu atcelt Komisijas 2004. gada 15. septembra lēmumu, kas ietverts ar to pašu datumu datētā Komisijas vēstulē un ar kuru ir noraidīts tās piedāvājums un līguma slēgšanas tiesības piešķirtas konkursa procedūrā pieņemtajam pretendentam. Ar 2008. gada 10. septembra spriedumu lietā T-465/04 *Evropaiki Dynamiki/Komisija* Vispārējā tiesa atcēla šo lēmumu pamatojuma neesamības dēļ. Tā uzskatīja, ka no minētā lēmuma, kā arī it īpaši no tam sekojošās sarakstes skaidri neizrietēja *Evropaiki Dynamiki* piedāvājuma noraidīšanas iemesli.

Tiesvedība Vispārējā tiesā

- 8 2009. gada 25. septembrī *Evropaiki Dynamiki*, nosūtot faksu, cēla prasību Vispārējā tiesā atlīdzināt zaudējumus, kurus tā uzskata, ka ir cietusi saistībā ar tās piedāvājuma prettiesisku noraidīšanu, un kuri atbilst bruto peļņai, ko tā būtu guvusi, ja tai tiktu piešķirtas līguma slēgšanas tiesības. Turklāt tā lūdza atlīdzināt zaudējumus par iespēju zaudēšanu, jo tā ir cietusi kaitējumu saistībā ar to, ka tā ir zaudējusi iespēju gan izpildīt attiecīgo līgumu, gan arī iespēju, ka tai tiks piešķirtas citas līgumu slēgšanas tiesības, it īpaši tā līguma, kura slēgšanas tiesības ir piešķirtas līgumslēdzējam, kas ir ieguvis pirmā līguma slēgšanas tiesības.
- 9 Sūtījums ar parakstīto prasības pieteikuma oriģinālu, tā kopijas un pielikumi tika nosūtīti 2009. gada 3. oktobrī, izmantojot kurjera pakalpojumus.
- 10 Vispārējās tiesas kanceleja 2009. gada 5. oktobrī informēja *Evropaiki Dynamiki* padomdevēju, ka sūtījums ar oriģinālu vēl nebija pienācis. Tajā pašā dienā kancelejā tika iesniegtas iztrūkstošo dokumentu kopijas un jauns parakstīts prasības pieteikuma oriģināls.
- 11 Vispārējās tiesas kanceleja 2009. gada 16. novembrī *Evropaiki Dynamiki* informēja, ka jaunais 2009. gada 5. oktobrī iesniegtais prasības pieteikuma oriģināls atšķiras no kopijas, kas tika nosūtīta pa faksu 2009. gada 25. septembrī. Tāpēc saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 43. panta 6. punktu par prasības pieteikuma iesniegšanas datumu tika uzskatīts 2009. gada 5. oktobris.
- 12 *Evropaiki Dynamiki* divās vēstulēs izklāstīja iemeslus, kāpēc prasības pieteikuma oriģināls nepienāca noteiktajā termiņā, kā arī apstākļus, kā sabiedrība, kurai bija uzticēti kurjera pakalpojumi, bija nozaudējusi sūtījumu. Turklāt tā lūdza Vispārējai tiesai šajā lietā konstatēt nepārvaramas varas apstākļus un par prasības pieteikuma oriģināla iesniegšanas datumu uzskatīt 2009. gada 25. septembri, nevis 2009. gada 5. oktobri.
- 13 Kurjerpakalpojumu uzņēmums, kuram *Evropaiki Dynamiki* bija uzticējusi nogādāt sūtījumu, 2009. gada decembrī informēja *Evropaiki Dynamiki*, ka sūtījums nav atrasts.
- 14 Komisija Vispārējā tiesā izvirzīja iebildi par nepieņemamību saskaņā ar Vispārējās tiesas Reglamenta 114. panta 1. punktu attiecībā uz to, ka prasība par zaudējumu atlīdzību ir noilgusi.

Pārsūdzētais rīkojums

- 15 Vispirms Vispārējā tiesa pārsūdzētajā rīkojumā nolēma, ka noilguma termiņš sākās brīdī, kad Komisijas lēmums, ar kuru tika noraidīts apelācijas sūdzības iesniedzējas piedāvājums, tika paziņots apelācijas sūdzības iesniedzējai, proti, 2004. gada 15. septembrī. Šajā ziņā Vispārējā tiesa ir konstatējusi, ka notikums, kas ļauj neuzvarējušam pretendentam celt prasību par ārpuslīgumisko atbildību sakarā ar publiskā iepirkuma līgumiem un rada iespējamus zaudējumus, ir piedāvājuma noraidījums, nevis šī noraidījuma pamatojums. Lai arī, protams, Vispārējās tiesas 2005. gada 14. septembra rīkojuma lietā T-140/04 *Ehcon*/Komisija (Krājums, II-3287. lpp.) 44., 45. un 48. punkts, kā norāda apelācijas sūdzības iesniedzēja, varētu tikt saprasti pretēji, tie nevar apšaubīt šo risinājumu, jo tie ir jāaplūko to kontekstā un ņemot vērā loģiski pamatotu secību.
- 16 Ja prasības sakarā ar Savienības ārpuslīgumisko atbildību noilguma termiņa sākšanās tiek atlikta līdz brīdim, kad cietusī puse ir personīgi pārliecinājusies, ka tā ir cietusi zaudējumus, tad minētās prasības noilguma termiņa izbeigšanās brīdis būs atšķirīgs, ņemot vērā katra lietas dalībnieka individuālo uztveri par zaudējumu īstumu, kas ir pretēji tiesiskās noteiktības prasībai.

- 17 Šajā ziņā turklāt ir jānorāda, ka no apelācijas sūdzības iesniedzējas nosūtītas vēstules Vispārējās tiesas kancelejai izriet, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskatīja, ka Komisijas prettiesiska rīcība esot izpaudusies brīdī, kad tā nosūtīja 2004. gada 15. septembra vēstuli ar paziņojumu par piedāvājuma noraidījumu, tādējādi, ka tā netieši ir atzinusi, ka noilguma termiņš ir sācijas minētajā dienā.
- 18 Tātad piecu gadu noilguma termiņš ir beidzies 2009. gada 15. septembrī.
- 19 Turpinājumā Vispārējā tiesa nolēma, ka šo noilguma termiņu nepagarina Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punktā paredzētais termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu. Šis termiņš attiecas tikai uz procesuālajiem termiņiem, nevis uz Tiesas Statūtu 46. pantā paredzēto noilguma termiņu, ar kura beigšanos beidzas termiņš prasības celšanai sakarā ar ārpuslīgumisko atbildību (šajā ziņā skat. Vispārējās tiesas 2002. gada 11. janvāra spriedumu lietā T-210/00 *Biret un Cie/Padome, Recueil*, II-47. lpp., 19. un 45. punkts, un 2005. gada 21. aprīļa spriedumu lietā T-28/03 *Holcim (Deutschland)/Komisija, Krājums*, II-1357. lpp., 74. punkts, kā arī Vispārējās tiesas 2008. gada 19. maija rīkojumu lietā T-220/07 *Transport Schiocchet – Excursions/Komisija*, 15. un 35. punkts, un 2009. gada 16. decembra rīkojumu lietā T-194/08 *Cattin/Komisija*, 61. un 65. punkts).
- 20 No judikatūras var secināt, ka šie abu veidu termiņi pēc rakstura ir atšķirīgi. Procesuālie termiņi, kā, piemēram, prasības celšanas termiņi, ir absolūti un nav atkarīgi no lietas dalībnieku vai tiesas ieskatiem. Savukārt tiesa pēc savas ierosmes nevar atsaukties uz pamatu, kas balstās uz noilgumu prasības celšanai sakarā ar ārpuslīgumisko atbildību. Tiesas Statūtu 46. pants neparedz atšķirīgu noilguma termiņa aprēķināšanu atkarībā no tā, vai noilguma termiņš ir pārtraukts, ierosinot lietu vai iesniedzot iepriekšēju lūgumu.
- 21 Tātad, piemērojot Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punktā noteikto procesuālo termiņu, noilguma termiņa ilgums būtu atšķirīgs, ņemot vērā to, vai cietusi puse izvēlētos tieši vērsties Savienības tiesā vai vispirms kompetentajā iestādē. Šādas atšķirības dēļ, kas nav paredzēta Tiesas Statūtu 46. pantā, noilguma termiņa izbeigšanās būtu atkarīga no neobjektīva faktora un līdz ar to veicinātu strīdu atrisināšanu apstrīdēšanas veidā, nevis izlīguma panākšanu.
- 22 Tas, ka Vispārējā tiesa 1995. gada 14. septembra spriedumā lietā T-571/93 *Lefebvre u.c./Komisija (Recueil*, II-2379. lpp., 26. punkts) nosprieda, ka attiecībā uz noilgumu lietās sakarā ar Savienības ārpuslīgumisko atbildību būtu jāņem vērā termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, tomēr neatpēko šo secinājumu, jo tas ir atsevišķs gadījums.
- 23 Visbeidzot Vispārējā tiesa no tā secināja, ka tai iesniegtajai prasībai sakarā ar ārpuslīgumisko atbildību attiecībā uz prasījumiem par zaudējumu atlīdzināšanu ir iestājies noilgums, jo tā ir iesniegta vairāk nekā piecus gadus pēc notikuma, kas ļāva ierosināt lietu saskaņā ar Tiesas Statūtu 46. pantu, tāpēc pārējie lietas dalībnieku izvirzītie pamati un argumenti, tostarp par neparedzētiem vai nepārvaramas varas apstākļiem, nav jāizskata.
- 24 Saistībā ar apelācijas sūdzības iesniedzējas prasību atlīdzināt zaudējumus, kas tai radušies, zaudējot iespēju iegūt nākamo līgumu slēgšanas tiesības, Vispārējā tiesa uzskatīja, ka tā bija acīmredzami nepamatota, neizvērtējot prasības pieņemamību.

Lietas dalībnieku prasījumi

25 *Evropaiki Dynamiki* lūdz Tiesu:

- atcelt pārsūdzēto rīkojumu;
- pilnībā noraidīt Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību;

- nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai, lai tā lemj par lietas būtību, un
- piespriest Komisijai atlīdzināt visus tiesāšanās izdevumus, kas radušies abās tiesvedībās, pat ja apelācijas sūdzība tiek noraidīta.

26 Komisija lūdz Tiesu:

- noraidīt apelācijas sūdzību un
- piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus abās tiesvedībās.

Par apelācijas sūdzību

27 Savas apelācijas sūdzības atbalstam *Evropaiki Dynamiki* izvirza četrus pamatus par Vispārējās tiesas pieļautajām kļūdām tiesību piemērošanā. Pirmais un ceturtais pamats ir par kļūdainu attiecīgi Tiesas Statūtu 46. panta un Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punkta, lasot kopā ar minēto 46. pantu, interpretāciju. Otrais un trešais pamats attiecas uz vienlīdzīgas attieksmes un tiesiskās noteiktības principu pārkāpumu.

Par ceturto pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 28 Izvirzot ceturto pamatu, kurš ir jāapskata vispirms, *Evropaiki Dynamiki* uzskata, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nolemjot, ka noilguma termiņš sākās brīdī, kad tai tika paziņots lēmums par tās piedāvājuma noraidīšanu, proti, 2004. gada 15. septembrī. Pretēji Vispārējās tiesas nolemtajam pārsūdzētajā rīkojumā iepriekš minētajā rīkojumā lietā *Ehcon*/Komisija Vispārējā tiesa bija uzskatījusi, ka noilguma termiņš sākās brīdī, kad pretendents faktiski bija zināmi tā piedāvājuma noraidīšanas iemesli. *Evropaiki Dynamiki* uzskata, ka pretendents var izvērtēt līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras tiesiskumu tikai no brīža, kad tam tiek darīti zināmi Komisijas lēmuma par tā piedāvājuma noraidīšanu iemesli.
- 29 Šajā lietā tā Komisijas lēmuma iemeslus ir saņēmusi vienīgi laikā no 2004. gada 20. līdz 23. oktobrim, un tādējādi noilguma termiņš esot sācies 2004. gada 23. oktobrī.
- 30 Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa, nolemjot, ka noilguma termiņš ir sācies 2004. gada 15. septembrī, nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. Kā izriet no pārsūdzētā rīkojuma, *Evropaiki Dynamiki* esot netieši atzinusi, ka šis datums ir šī termiņa sākuma datums.
- 31 Pakārtoti Komisija norāda, ka Vispārējās tiesas pamatojums attiecībā uz šī termiņa sākumu katrā ziņā ir pareizs.

Tiesas vērtējums

- 32 Atbilstoši Tiesas Statūtu 46. pantam lietas pret Savienību sakarā ar ārpuslīgumu saistībām nevar ierosināt, ja pagājuši pieci gadi pēc notikuma, kas ļāvis lietu ierosināt.
- 33 Tādējādi noilguma termiņš ir ticis noteikts, galvenokārt ņemot vērā laiku, kas it kā cietušajai pusei nepieciešams, lai iegūtu piemērotu informāciju iespējamās prasības celšanai un pārbaudītu faktus, uz kuriem varētu atsaukties šādas prasības pamatošanai (2002. gada 18. jūlija rīkojums lietā C-136/01 P *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, *Recueil*, I-6565. lpp., 28. punkts).

- 34 Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai šo termiņu sāk skaitīt, ja ir izpildīti nosacījumi, kādiem ir pakļauts pienākums atlīdzināt zaudējumus, un tostarp tad, ja ir radušies atlīdzināmie zaudējumi (1982. gada 27. janvāra spriedums apvienotajās lietās 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 un 5/81 *Birra Wührer* u.c./Padome un Komisija, *Recueil*, 85. lpp., 10. punkts; 2007. gada 19. aprīļa spriedums lietā C-282/05 P *Holcim (Deutschland)*/Komisija, Krājums, I-2941. lpp., 29. punkts, kā arī 2008. gada 17. jūlija spriedums lietā C-51/05 P Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c., Krājums, I-5341. lpp., 54. punkts).
- 35 Nenoliedzami, ka Tiesas Statūtu 46. pants ir jāinterpretē tādā nozīmē, lai termiņa noilgums nebūtu izmantojams kā pamatojums pret tādas personas prasību, kas cietusi zaudējumus, ja šī persona tikai ar novēlošanos uzzināja par šī zaudējuma cēloni un tāpēc tai nebija pienācīgi ilgs laiks, lai pirms noilguma termiņa iestāšanās iesniegtu prasības pieteikumu vai lūgumu (1985. gada 7. novembra spriedums lietā 145/83 *Adams*/Komisija, *Recueil*, 3539. lpp., 50. punkts).
- 36 Tomēr nosacījumus, kuriem ir pakļauts LESD 340. panta otrajā daļā noteiktais pienākums atlīdzināt zaudējumus, un attiecīgi noteikumus par noilgumu, kas nosaka prasības par minēto zaudējumu atlīdzību, var pamatot tikai un vienīgi ar objektīviem kritērijiem (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c., 59. punkts).
- 37 Precīza un detalizēta lietas faktu zināšana nav to nosacījumu skaitā, kas jāizpilda, lai sāktu skaitīt noilguma termiņu (iepriekš minētais rīkojums lietā *Autosalone Ispra dei Fratelli Rossi*/Komisija, 31. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c., 61. punkts). Tāpat, nosakot prasības par Savienības ārpuslīgumisko atbildību noilguma termiņa sākuma brīdī, nevar tikt ņemts vērā zaudējumus cietušās personas subjektīvais vērtējums par zaudējumu īstumu (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/*Cantina sociale di Dolianova* u.c., 61. punkts).
- 38 Strīdos, kas radušies saistībā ar individuāliem aktiem, noilguma termiņu sāk skaitīt no brīža, kad lēmums ir radījis sekas tā adresātiem (iepriekš minētais Tiesas spriedums lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 30. punkts, un 2009. gada 11. jūnija spriedums lietā C-335/08 P *Transports Schiocchet – Excursions*/Komisija, 33. punkts).
- 39 Šajā lietā *Evropaiki Dynamiki* prasība atlīdzināt zaudējumus ir pamatota ar tās iesniegtā piedāvājuma Komisijas konkursa procedūrā noraidījumu.
- 40 Šādā gadījumā, kā pamatoti Vispārējā tiesa ir konstatējusi pārsūdzētajā rīkojumā, ko *Evropaiki Dynamiki* nav apstrīdējusi, līgumslēdzēja iestādes lēmums, ar ko noraidīts iesniegtais piedāvājums, ir notikums, kas radījis zaudējumus, kuri rada šīs iestādes ārpuslīgumisko atbildību. Šāda lēmuma zaudējumus izraisošās sekas attiecībā uz konkrēto pretendentu rodas no tā piedāvājuma noraidīšanas brīža. Tādējādi tas, ka pretendents zina par šādu lēmumu, principā ir uzskatāms par noilguma termiņa skaitīšanas sākumu, nevis tas, ka pretendents uzzina ar šo lēmumu saistīto pamatojumu.
- 41 Šajos apstākļos, ņemot vērā šī sprieduma 36. un 37. punktā konstatēto, ir jāuzskata, ka noilguma termiņš ir sācies dienā, kad *Evropaiki Dynamiki* bija saņēmusi Komisijas vēstuli, ar kuru Komisija to informēja, ka tās piedāvājums nav ticis pieņemts, proti, 2004. gada 15. septembrī. Šajā ziņā nav svarīgi tas, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja vēlāk ir saņēmusi papildinformāciju par tās piedāvājuma noraidīšanas iemesliem.
- 42 Šajā kontekstā nav arī svarīgs fakts, ka 2004. gada 15. septembra lēmums pamatojuma neesamības dēļ 2008. gada 10. septembrī ir ticis atcelts ar iepriekš minēto Vispārējās tiesas spriedumu lietā *Evropaiki Dynamiki*/Komisija. Attiecībā uz noilguma termiņa sākšanos nav būtiski, ka ar tiesas nolēmumu Savienības rīcība ir atzīta par prettiesisku (iepriekš minētais Tiesas spriedums lietā *Holcim (Deutschland)*/Komisija, 31. punkts).

- 43 Katrā ziņā *Evropaiki Dynamiki* nav norādījusi, ka tai nav bijis saprātīga laika sava prasības pieteikuma vai lūguma iesniegšanai līdz noilguma termiņa izbeigšanās brīdim tāpēc, ka tas ir sācies no Komisijas lēmuma par tās piedāvājuma noraidīšanu uzzināšanas brīža, vai pat arī tāpēc, ka šajā lēmumā nav norādīts pamatojums.
- 44 Šajos apstākļos ir jāsecina, ka Vispārējā tiesa ir pamatoti nolēmusi, ka noilguma termiņš ir sācies 2004. gada 15. septembrī, un ceturtais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par pirmo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 45 Izvirzot pirmo pamatu, *Evropaiki Dynamiki* norāda, ka Vispārējā tiesa, nolemjot, ka Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punkts, kurā paredzēts termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, nav piemērojams attiecībā uz Tiesas Statūtu 46. pantā paredzēto noilguma termiņu, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā. [*Evropaiki Dynamiki*] uzskata, ka termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, ir piemērojams visiem prasības ierosināšanas vai procesuālo dokumentu iesniegšanas termiņiem. Vispārējās tiesas veikto “procesuālā termiņa” nodalīšanu no “noilguma termiņa” nepamato nedz šo noteikumu formulējums, nedz arī judikatūra.
- 46 Vispārējās tiesas minētā judikatūra, lai atbalstītu apgalvojumu par to, ka Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punkts nav piemērojams noilguma termiņam, attiecoties tikai un vienīgi uz procesuālajiem termiņiem, nevis Tiesas Statūtu 46. pantā paredzēto noilguma termiņu. Tieši pretēji, Vispārējā tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *Lefebvre* u.c./Komisija 26. punktā tieši esot atzinusi, ka Vispārējās tiesas Reglamenta 101.–103. pants ir piemērojams lietām par ārpuslīgumisko atbildību un tādējādi noilguma termiņam.
- 47 Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa, uzskatot, ka termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, nav piemērojams noilguma termiņam, nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo šim pēdējam minētajam termiņam ir *sui generis* raksturs. Gan Tiesa, gan Vispārējā tiesa esot lēmušas, ka prasībai par zaudējumu atlīdzību ir iestājies noilgums, ja tā tiek celta piecus gadus pēc zaudējumu rašanās dienas. Iepriekš minētais spriedums lietā *Lefebvre* u.c./Komisija esot pretrunā vēlākajai judikatūrai un uz to nevarētu atsaukties, jo tajā nav tieši izskatīts jautājums par to, vai bija piemērojams termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu.

Tiesas vērtējums

- 48 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punktam termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, ir piemērojams procesuālajiem termiņiem un tā mērķis ir ņemt vērā grūtības, ar kurām saskaras lietas dalībnieki saistībā ar to vairāk vai mazāk tālo atrašanos no Tiesas mītnes vietas (šajā ziņā skat. 1994. gada 15. jūnija spriedumu lietā C-137/92 P Komisija/*BASF* u.c., *Recueil*, I-2555. lpp., 40. punkts).
- 49 Tiesas Statūtu 46. panta 1. punktā paredzētais noilguma termiņš tomēr nav procesuāls termiņš. Kā pamatoti ir konstatējusi Vispārējā tiesa, šie divi termiņi pēc rakstura ir atšķirīgi.
- 50 Procesuālie termiņi ir ieviesti, lai nodrošinātu pareizu tiesvedību, skaidrību, kā arī tiesisko situāciju noteiktību (šajā ziņā skat. 1984. gada 12. jūlija spriedumu lietā 227/83 *Moussis*/Komisija, *Recueil*, 3133. lpp., 12. punkts, kā arī 1986. gada 7. maija spriedumu lietā 191/84 *Barcella* u.c./Komisija, *Recueil*, 1541. lpp., 12. punkts). Tādējādi termiņu prasības celšanai, kā, piemēram, LESD 263. panta sestajā daļā paredzētā termiņa, un termiņu apelācijas sūdzības iesniegšanai, kā, piemēram, Tiesas Statūtu 56. panta pirmajā daļā paredzētā termiņa, mērķis ir nodrošināt, lai administratīvie lēmumi un

tiesu nolēmumi iegūtu galīgu spēku, un tādējādi aizsargāt publiskās intereses. Tādējādi procesuālie termiņi ir absolūti un līdz ar to tos nevar noteikt nedz lietas dalībnieki, nedz vēl jo vairāk tiesa, jo to ievērošanu pēc savas ierosmes ir jāpārbauda Savienības tiesai (šajā ziņā skat. 1997. gada 23. janvāra spriedumu lietā C-246/95 *Coen, Recueil*, I-403. lpp., 21. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 51 Savukārt Tiesa jau ir lēmusi, ka noilguma termiņa ievērošanu nevar pārbaudīt Savienības tiesa pēc savas ierosmes, bet uz to ir jānorāda attiecīgajam lietas dalībniekam (šajā ziņā skat. 1989. gada 30. maija spriedumu lietā 20/88 *Roquette frères/Komisija, Recueil*, 1553. lpp., 12. punkts).
- 52 Atšķirībā no procesuālajiem termiņiem attiecīgais noilguma termiņš, kas neļauj ierosināt tiesvedību, ir saistīts ar materiālajām tiesībām, jo tas ietekmē subjektīvo tiesību, uz kurām attiecīgā persona efektīvi vairs nevar atsaukties tiesā, izmantošanu.
- 53 Turklāt Tiesas Statūtu 46. panta 1. punktā paredzētā noilguma termiņā uzdevums ir, pirmkārt, nodrošināt aizskartās personas tiesību aizsardzību, jo tai ir jābūt pietiekamam laikam, lai savāktu atbilstošu informāciju iespējamās prasības celšanai, un, otrkārt, izvairīties no tā, ka aizskartā persona var bezgalīgi novilcināt savu tiesību uz zaudējumu atlīdzību izmantošanu. Tādējādi šis termiņš galīgi aizsargā aizskarto personu un personu, kura ir atbildīga par zaudējumiem.
- 54 Līdz ar to noilgums ir šķērslis tiesas procesam, kas atšķirībā no procesuālā termiņa, nav absolūts, bet izslēdz prasību sakarā ar atbildību vienīgi tad, ja to ir lūdzis atbildētājs.
- 55 Šajā nolūkā Tiesas Statūtu 46. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir noteikts noilguma termiņa ilgums. Šīs tiesību normas otrajā teikumā ir paredzēti notikumi, kas pārtrauc minēto termiņu, proti, Tiesā celta prasība par zaudējumu atlīdzību, ar kuru tiek apstrīdēta Savienības ārpuslīgumiskā atbildība, vai iepriekš kompetentajai Savienības iestādei iesniegts lūgums. Lai arī ir tiesa, ka šajā otrajā teikumā ir norādīti tajā minēto notikumu, kuri pārtrauc noilguma termiņu, tostarp procesuāla dokumenta, procesuālās sekas, šī teikuma mērķis nav aizskartajam lietas dalībniekam noteikt termiņu prasības celšanai un tādējādi procesuālu termiņu, jo arī tas var pārtraukt Tiesas Statūtu 46. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzēto noilguma termiņu, ja iepriekš tiek iesniegts lūgums kompetentajai Savienības iestādei.
- 56 Turklāt atbilstoši šī sprieduma 36. pantā minētajai judikatūrai noilguma termiņa aprēķināšanu nevar pamatot ar kritērijiem, kas nav strikti objektīvi kritēriji, kā arī, kā pamatoti ir konstatējusi Vispārējā tiesa, tā aprēķināšana nevar būt atkarīga no tā, vai šī termiņa pārtraukšanu ir radījusi prasības celšana vai iepriekšēja lūguma iesniegšana. Ja noilguma termiņam piemērotu termiņu, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, noilguma termiņa ilgums būtu atšķirīgs, ņemot vērā to, vai cietusī puse izvēlētos tieši vērsties Vispārējā tiesā vai vispirms kompetentajā Savienības iestādē, kas būtu pretrunā tiesiskās noteiktības prasībai, kas ir vajadzīga noilguma termiņu piemērošanai (iepriekš minētais spriedums lietā Komisija/*Cantina sociale di Dolianova u.c.*, 60. punkts).
- 57 Attiecībā uz iepriekš minētā sprieduma lietā *Lefebvre u.c./Komisija* 26. punkta ietekmi, uz kuru ir norādījusi *Evropaīki Dynamiki* sava pirmā pamata atbalstam, ir jānorāda, ka, lai arī šajā spriedumā tika piemērots termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, lai secinātu, ka attiecīgā prasība bija pieņemama, attiecībā uz šo piemērošanu netika sniegts pamatojums, kas varētu ietekmēt iepriekš minēto vērtējumu.
- 58 Visbeidzot ir jākonstatē, ka Tiesas Statūtu 46. panta 1. punktā paredzētais noilguma termiņš nešķiet salīdzināms ar termiņiem, kuri noteikti prasības celšanai vai apelācijas sūdzības iesniegšanai, tādējādi, ka nevar apgalvot, ka termiņa, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, piemērošana šim noilguma termiņam ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu LESD 340. panta otrajā daļā paredzēto tiesību uz zaudējumu atlīdzību īstenošanu.

- 59 Šādos apstākļos Vispārējā tiesa nav pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, nolemjot, ka Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punkts nav piemērojams Tiesas Statūtu 46. panta 1. punktā paredzētajam noilguma termiņam. Tādējādi pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par otro un trešo pamatu

Lietas dalībnieku argumenti

- 60 Izvirzot otro un trešo pamatu, *Evropaiki Dynamiki* norāda, ka Vispārējā tiesa, uzskatot, ka Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punkts nebija piemērojams Tiesas Statūtu 46. pantam, ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes un tiesiskās noteiktības principus.
- 61 Kamēr Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punkts ir spēkā, Vispārējai tiesai tas ir jāpiemēro vienveidīgi. Lai arī grūtības, ar kurām saskaras personas vai dalībvalstis, ievērot termiņus šodien esot izteikti mazākas nekā agrāk, kad tika ieviests termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, termiņa, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu, atcelšana tomēr pārkāptu vienlīdzīgas attieksmes principu starp lietas dalībniekiem un Luksemburgā, kā arī citās dalībvalstīs praktizējošiem advokātiem.
- 62 Jautājumā par tiesiskās noteiktības principu, tā kā Tiesas Statūtu 46. panta saikne ar Vispārējās tiesas Reglamenta 102. pantu šajos procesuālajos dokumentos neesot tikusi precizēta, izmaiņas Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punkta piemērošanā varot tikt veiktas, vienīgi grozot reglamentus, nevis Vispārējai tiesai izdodot interpretējošu rīkojumu.
- 63 Komisija uzskata, ka šie pamati nav pamatoti, ņemot vērā saistībā ar pirmo pamatu izvirzītos argumentus.

Tiesas vērtējums

- 64 Izvirzot otro un trešo pamatu, *Evropaiki Dynamiki* būtībā vēlas pierādīt, ka Vispārējai tiesai šajā lietā bija jāpiemēro Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punktā paredzētais termiņš, kas noteikts, pamatojoties uz apsvērumiem par attālumu.
- 65 Šajā ziņā ir jākonstatē, ka Vispārējās tiesas Reglamenta 102. panta 2. punkta piemērojamība šajā lietā – atbilstoši šī sprieduma 48. punktā konstatētajam – ir atkarīga tikai no tā, vai Tiesas Statūtu 46. pantā paredzētais noilguma termiņš ir uzskatāms par procesuālu termiņu.
- 66 Saskaņā ar šī sprieduma 49. punktā konstatēto noilguma termiņš nav procesuāls termiņš.
- 67 Šādos apstākļos otrais un trešais pamats, kuri attiecīgi ir par vienlīdzīgas attieksmes principa un tiesiskās noteiktības principa pārkāpumu, ir jānoraida kā nepamatoti.
- 68 No visa iepriekš minētā izriet, ka, tā kā neviens no apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītajiem pamatiem netiek apmierināts, apelācijas sūdzība ir pilnībā jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- ⁶⁹ Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktam, kas apelācijas tiesvedībai ir piemērojams saskaņā ar šī paša reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriet *Evropaïki Dynamiki* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai pēdējai spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

- 1) **apelācijas sūdzību noraidīt;**
- 2) ***Evropaïki Dynamiki – Proïgmena Systemata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

[Paraksti]